

“Vull donar importància a la paraula”

Rafa Xambó (Algemesí, 1954) acaba de treure el seu cinquè disc. En aquest cas s’ha buscat un lletrista excepcional, William Shakespeare. Es tracta d’una tria de 12 dels 154 sonets d’amor que va escriure el bard de Stratford i que el poeta de Lleida Txema Martínez Inglés va traduir al català.

Per què tres anys després del vostre últim disc torneu posant música als sonets d’amor de Shakespeare?

—Fa uns anys vaig conèixer Txema Martínez i em va dir que estava traduint els sonets d’amor de Shakespeare. Em va demanar si volia posar música a un dels poemes per poder-lo acompanyar en alguna presentació i em va dir fixa’t en el poema 71 “T’estimo tant”, mira que diu “T’estimo tant que vull que el teu enyor es torne oblit perquè no m’hagis d’enyorar plorant” i em va dir: això és molt gran. I li vaig fer cas i la música em va eixir molt ràpidament. I em vaig anar engrescant i quan ja en tenia uns quants de fets vaig pensar que ja no podia mesclar cançons meues en un mateix disc i així va ser com vaig continuar fins a tenir les 12 cançons del disc”.

—Heu optat per fer una música de caire clàssic per als sonets. Aquesta era la primera opció?

—Vaig fer diverses proves. Primer en un format més pop, amb la veu encaixada amb els instruments, com si fora un instrument més, que a penes es distingeix, però ho vaig considerar una profanació. Vaig provar altres fórmules com ara un estil més americà, allò de l’*slide*. Em resultava més seductora, però no m’acabava de convèncer. Finalment vaig pensar que havia de fer

una cosa que tinguera referents de música culta sense ser música de cambra i jo fent de tenor impostant la veu. Sense arribar a aquesta formulació vaig poder trobar una veu més de tipus intimista en algun passatge, com en “T’estimo tant”, per exemple, o en altres o en “Llum a les fosques”, que és una veu deliberadament dita a cau d’orella. I hi ha altres moments més gamberros, més desafiants com en “La luxúria”, on el meu referent és Lou Reed.

—En alguns casos, en quatre dels poemes, no arribeu a cantar, sinó que els reciteu.

—Aquest és un disc en què em preocupava que quedara ben clara la importància de la paraula, la importància del text. Sense adoptar una actitud reverencial, exagerada, no volia perdre de vista que és Shakespeare. I no perdre de vista que són sonets meravellosos, molt potents i, com diu Txema Martínez, fins i tot en les seues errades morals és un geni. Era una cosa que calia respectar molt i, per això, també en la música està concebut de manera que la veu quede sempre molt clara, molt nítida, que es pugui entendre bé. En els concerts, el que estic fent és recitar el poema abans de cantar-lo, perquè vull que la gent es familiaritze amb les metàfores, amb les imatges de Shakespeare.

—Ara que parleu de la importància de les paraules, en el disc feu

PRATS I CAMPS

servir els diferents registres de la llengua.

—No sé com ho faig. A vegades per la necessitat de fer la sinalefa, mesures i dius, ha de ser un decasíl·lab català, o han de ser deu síl·labes i acabar accentuada o ser onze i ser plana, i mires i dius, no hi ha més remei que menjar-me aquest final amb erra i empalmar, i aleshores m’ix a la manera oriental necessàriament. En altres, sempre que puc ho faig valencià. També em vaig plantejar canviar les terminacions verbals i valencianitzar-les i vaig veure que no funcionava. I “que es podreixi la sang” no és el mateix que “que es podrisca la sang”. Jo sé que en això està també la musicalitat del llenguatge i no

volia tocar-ho. També és una manera de reivindicar que totes les varietats del català són nostres, que quede ben clar. Com n'hi ha altres que diuen, com és la nostra llengua podem fer el que vulguem i no la parlem... que és el que fan ací en aquesta ciutat. Jo faig al contrari, com és la nostra llengua, usem tots els registres que ens done la gana.

—No és la primera vegada que poseu música a poemes

—És una experiència molt satisfactòria. De jovenet ho vaig fer amb Miquel Martí i Pol, amb Feliu Formosa. Ara ja darrerament, en el segle XXI, he posat música a Txema Martínez, Marc Granell, o Manel Rodríguez Castelló i Isabel Garcia Canet. Sempre estic

vigilant els poetes, estic a l'aguait a veure què fan, què escriuen, cosa que sé que a ells els encanta perquè el món de la poesia és tan limitat i xicotet que el fet que algú que està en el món de la música els pugui fer un poc d'altaveu els agrada molt.

—Combineu la vostra feina com a professor, com a escriptor, i en els últims anys, també, com a membre del consell d'administració de Radiotelevisió Valenciana. Es viuen hores molt negres ara amb l'anunci de tancament de l'ens pel que representa també, d'amputació d'un altaveu per als músics.

—És un horror, el tancament de Canal 9. Un autèntic despropòsit i per

tractar de trobar alguna cosa bona dins aquest desficaci, a mi se m'acudeix pensar que ens dóna l'oportunitat de pensar el Canal 9 del segle XXI. La radiotelevisió pública. Els sistemes de comunicació multiplataforma, multi-mèdia. Aprofitant les xarxes i per tant, a partir d'ara mateix hem de començar a pensar en la nova radiotelevisió que haurem de bastir a partir de 2015. Per tant, jo emplaco la gent a dues feines: fer una auditoria de Radiotelevisió Valenciana, amb totes les dades, i l'altra, anar preparant el projecte de la radiotelevisió que volem construir a partir de 2015.

Esperança Camps